

2012-01-17

Dnr 43-2011:2127

Bräcke kommun

Rektorn vid Gällö skola 6-9 samt särskolan

Beslut för grundskola med särskoleelever

efter tillsyn av Gällö skola 6-9 samt särskolan
i Bräcke kommun

Tillsyn av Gällö skola 6-9 samt särskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Bräcke kommun under hösten 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Gällö skola 6-9 samt särskolan besöktes av Skolinspektionen den 4-5 oktober 2011.

Tillsynen vid Gällö skola 6-9 samt grundsärskolan visar att det pedagogiska ledarskapet på skolan behöver tydliggöras. Rektorn saknar nödvändig insikt i verksamheten för att kunna leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolan och se till att verksamheten utvecklas. Skolinspektionen kan konstatera att rektorn saknar flertalet förutsättningar för sitt beslutsfattande. Rektorn saknar exempelvis kunskap om skolans resultat samt kunskap om elevernas behov av särskilt stöd. Mycket ansvar överlämnas på de enskilda lärarna. Detta gäller för såväl grundskolans årskurs 6-9 som grundsärskolan. Rektorsrollen innefattar ett övergripande ansvar för undervisningens kvalitet, stöd och återkoppling till lärarna, samt uppföljning, analys och utvärdering av undervisning och lärande. För att utbildningen ska utvecklas och elevernas kunskapsresultat ska förbättras är det därför viktigt att rektorn tar detta ansvar.

Skolans dokumenterade kvalitetsarbete i grundskolans årskurs 6-9 omfattar i nuläget endast en redogörelse för elevernas kunskapsresultat i framförallt ämnena matematik, engelska och svenska och enbart i vissa av skolans årskurser. Vad gäller grundsärskolan saknas en tydlig redogörelse för elevernas resultat. Skolans kvalitetsarbete behöver omfatta samtliga ämnen och årskurser. Det är också viktigt att skolan analyserar orsakerna till resultaten och effekten av vidtagna åtgärder för att kunna vidta ändamålsenliga åtgärder så att de nationella målen uppfylls och utbildningen utvecklas. Det är också viktigt att skolans kvalitetsarbete omfattar en analys av skolans arbete med särskilt stöd och resultatet av skolans värdegrundsarbete. I detta sammanhang är det särskilt viktigt att skolan uppmärksammar och analyserar faktumet att enbart 66,7 procent av eleverna i årskurs 9 nådde målen i samtliga ämnen det senaste läsåret. Det innebär att var tredje elev inte når kunskapskraven i alla ämnen i grundskolan. Därtill är det också viktigt att skolan analyserar skillnaden i resultat mellan pojkar och flickor. Den stora skillnaden mellan elevernas resultat på nationella prov och elevernas betyg i ämnet matematik är också något som skolan behöver analysera ytterligare. Skolinspektionen vill här framhålla rektorns ansvar för att bedömningar och betygsättning är likvärdiga och rättvisa.

Det genomsnittliga meritvärdet för skolans elever visar på en sjunkande trend de sen-

2012-01-17

2 (17)

Dnr 43-2011:2127

aste åren. Förutom att ge det stöd eleverna behöver för att nå kunskapskraven, har skolan även ett ansvar för att ge eleverna stimulans och utmaningar för att de ska utvecklas så långt som möjligt. Tillsynen visar att detta är något som skolan behöver arbeta mer med.

Ett angeläget område som skolan behöver arbeta mer med är elevernas möjlighet till ett reellt inflytande över undervisningen. För att eleverna ska få ett reellt inflytande över sin utbildning är det viktigt att inflytandet anpassas till former som är lämpliga för elevernas ålder och mognad, så att alla elever oavsett utvecklingsnivå kan vara delaktiga. Detta är en del av skolans demokratiuppdrag och är också en viktig förutsättning för att skapa motivation och lust att lära hos eleverna för att deras kunskapsresultat i förlängningen ska förbättras.

Tillsynen visar att klimatet på skolan upplevs som tryggt och respektfullt av både personal och elever. Detta är en viktig och positiv förutsättning för att höja elevernas måloppfyllelse och utveckla verksamheten. Skolan behöver dock arbeta mer med det målinriktade arbetet mot kränkande behandling på ett sådant sätt att det utgår från skolans aktuella behov samt att resultatet av värdegrundsarbetet följs upp och utvärderas.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudman och rektor måste åtgärda. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Gällö skola 6-9 samt särskolan i Bräcke kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bräcke kommun att senast den **25 april 2012** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

2012-01-17

3 (17)

Dnr 43-2011:2127

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (1 kap. 4 § andra stycket, 3 kap. 3 § skollagen samt Lgr 11 2.2 Kunskaper/ Lpo 94 2.2 Kunskaper).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Se till att eleverna ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem (1 kap. 10 §, 4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar).

Trygghet och studiero

Skolans ordningsregler uppfyller inte författningarnas krav.

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Se till att skolans ordningsregler utarbetas under medverkan av eleverna (5 kap. 5 § skollagen).
- Se till att det vid skolan upprättas en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

2012-01-17

4 (17)

Dnr 43-2011:2127

- Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen ska anmäla det till rektor (3 kap. 8 § skollagen).
- Rektor ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds (3 kap. 8 § skollagen).
- Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Rektorn ser inte till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

De allmänna studieomdömen som eleverna ges tillsammans med intyg om den utbildning de gått som eleverna får efter avslutad grundsärskola uppfyller inte författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till lärarna får stöd för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg (3 kap. 13-14 §§, 2 kap 34 § skollagen).
- Se till att de skriftliga bedömningarna när ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne avser elevens kunskapsutveckling i ämnet (10 kap. 22 § skollagen/ 7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Se till att studieomdömet avser elevens möjlighet att bedriva studier (11 kap. 17 § skollagen).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte sitt ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar inte för att utbildningen utvecklas.

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Rektorn måste se till att ha god kunskap om det inre arbetet i skolan och särskilt verka för att utbildningen planeras och utvecklas med inriktning att upp-

2012-01-17

5 (17)

Dnr 43-2011:2127

fylla de nationella målen för utbildningen (2 kap. 9 § första stycket, 4 kap. 4-5 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar).

- Rektorn måste se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet riktas mot de nationella målen (Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar).
- Rektorn måste se till att det vid skolan bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4-5 §§ skollagen, Lgr 11 2.8 Rektorns ansvar).

Handläggningsrutiner

Skolan har inte fungerande handläggningsrutiner.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med handläggningsrutiner.

I detta ingår att:

- Skolan måste se till att registerutdrag alltid lämnas innan någon anställs, anlitats eller tas emot i verksamheten. (2 kap. 31-33 §§ skollagen)

2012-01-17

6 (17)

Dnr 43-2011:2127

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Läsåret 2010/11 var det på Gällö skola endast 66,7 procent av eleverna i årskurs 9 som nådde målen i samtliga ämnen. Föregående läsår var samma siffra 79,1 procent. Officiell statistik för det senaste läsåret visar att endast 61,1 procent av flickorna når målen i alla ämnen. Statistiken visar också på en sjunkande trend avseende flickornas måluppfyllelse i alla ämnen de senaste fem åren, från 71,9 till 61,1 procent. Pojkarna når målen i alla ämnen i något högre utsträckning. Det senaste läsåret var måluppfyllelsen i samtliga ämne 73,3 procent för pojkarna. Även pojkarnas måluppfyllelse visar på en sjunkande trend de senaste tre åren, från 92,3 till 73,3 procent.

Det genomsnittliga meritvärdet visar på en negativ trend de senaste två åren, 189,4 läsåret 2010/11 och 196,4 året innan. Resultat på nationella prov i årskurs 9 det senaste läsåret visar att hela 40,6 procent inte nådde provets kravnivå i ämnet matematik. Detta kan jämföras med att det endast var 6,1 procent av eleverna i årskurs 9 som inte nådde målen i ämnet. Måluppfyllelsen var lägst i ämnet biologi där 21,2 procent av eleverna inte nådde målen. Motsvarande siffra i ämnena idrott och hälsa och musik var 15,2 respektive 12,1 procent. Hela 27,8 procent av flickorna når inte målen i ämnet idrott och hälsa medan alla pojkar når målen i ämnet. I ämnet musik är det 20 procent av pojkarna som inte når målen. Det kan konstateras att det är mycket få elever som når högsta betyg, särskilt i matematik, de naturorienterande ämnena och teknik. Det kan i sammanhanget noteras att det bland pojkarna är särskilt få som når högsta betyg. Detta gäller i princip samtliga ämnen.

Enligt skolans resultatsammanställning når samtliga elever i grundsärskolan målen vid Gällö skola.

Vid tillsynsbesöket upplevdes klimatet på skolan som tryggt och respektfullt. Det är också den bild vid de intervjuer som genomförts på skolan vid besöket. Både intervjuade elever och personal upplever att det råder öppet klimat på skolan och att vuxna är närvarande. Skolan har tagit emot många nyanlända elever och även grundsärskolans elever är integrerade i skolans lokaler. Enligt rektorn genomförs minst en gång per år en enkätundersökning av elevernas trivsel i skolan. Av den dokumentation Skolinspektionen tagit del av framgår dock inte något resultat av skolans värdegrundsarbete och inte heller hur skolans värdegrundsarbete har utvärderats.

2012-01-17

7 (17)

Dnr 43-2011:2127

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Statistiken över kunskapsresultaten för eleverna på Gällö skola visar, såsom tidigare nämnts, att mycket få elever når högsta betyg. Detta indikerar att skolan inte ger eleverna tillräckliga utmaningar för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Det är dock ett krav enligt både skollag och läroplan att elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå ännu längre i sin kunskapsutveckling. Detta innebär alltså dels att elever som behöver stöd för att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ges sådant stöd, men också att elever som lätt når kunskapskraven utmanas i sitt skolarbete att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Rektor uppger att man inte fört någon medveten diskussion på skolan kring hur man ska stimulera och ge utmaningar till elever som lätt når kunskapskraven. Rektor uppger vidare att mycket kraft och tid går åt till elever som inte når upp till betyget godkänt. Personal på skolan uppger i intervjuer att motivationen bland eleverna inte är på topp och att elever nöjer sig med betyget godkänt. Intervjuad personal uppger vidare att många elever kommer från studieovana hem och att man ser en sjunkande tendens i att färre elever på skolan läser teoretiska program på gymnasiet. Flera lärare uppger också att de upplever att det är svårt att ge utmaningar till elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås. Eleverna uppger i intervjuer att man ibland kan få extra uppgifter, men uppger samtidigt att man upplever att vissa lärare har "favoritelever". Kravet att elever ska ges ledning och stimulans i sitt lärande och personliga utveckling innebär att skolan inte kan nöja sig med att en elev når lägsta godtagbara kunskapsnivå, utan att skolans ambition måste vara högre än så. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att detta ansvar ligger på skolan och kan inte åläggas de enskilda eleverna. För att eleverna ska kunna utvecklas så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling åligger det också lärarna att inte ha för lågt ställda förväntningar på eleverna. Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att skolan inte lever upp till författningarnas krav när det gäller att stimulera elever att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Det har även framkommit att skolan har delat in elever utifrån

2012-01-17

8 (17)

Dnr 43-2011:2127

kunskapsnivå i ämnet matematik. Skolinspektionen vill framhålla att en sådan indelning riskerar att leda till för lågt ställda förväntningar på eleverna.

Författning:

1 kap. 4 § andra stycket, 3 kap. 3 § skollagen samt Lgr 11 2.2 Kunskaper/ Lpo 94 2.2 Kunskaper

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Av intervju med skolans elever framkommer att eleverna upplever att möjligheten till inflytande över undervisningen är beroende av vilken lärare det är som undervisar och att lärarna arbetar på olika sätt med att ge eleverna inflytande över undervisningen. Intervjuade elever uppger exempelvis att vissa lärare låter eleverna vara med och påverka arbetssätt, medan eleverna uppger att de i andra ämnen endast får vara med och bestämma datum för prov eller redovisningsformer. Intervjuade lärare bekräftar denna bild och lärarna uppger också att de anser sig behöva förbättra elevernas möjligheter till inflytande över undervisningen. Bilden bekräftas också av de enkäter Skolinspektionen genomfört bland elever på skolan där resultatet på detta område är något lägre än det genomsnittliga resultatet av landets samtliga skolor. Det framgår även av skolans dokumentation att elevinflytande är ett utvecklingsområde som skolan behöver arbeta mer med, särskilt vad gäller elevernas möjligheter att påverka undervisningens innehåll och arbetssätt.

Enligt skollag och läroplan är det både rektor och lärares ansvar att se till att elever ges ett reellt inflytande över utbildningen och att detta inflytande anpassas efter elevernas ålder och mognad. Läraren ska också svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Eleverna ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen. Av förarbetena till skollagen (proposition 2009/10:165 s. 674) framgår att kravet innebär att det inte är tillräckligt att ge möjligheter för eleverna till detta, utan att ett mer aktivt arbete krävs från skolans sida. Mot bakgrund av detta får det i kravet på att elevernas ska ges ett reellt inflytande över sin utbildning anses ingå att rektor och samtliga lärare ansvarar för att eleverna ges ett inflytande i frågor som faktiskt rör deras utbildning och undervisning såsom arbetssätt, arbetsformer och innehåll. Det är också viktigt att skolan har ett gemensamt förhållningssätt i den här frågan för att alla elever ska ges ett reellt elevinflytande över utbildningen.

2012-01-17

9 (17)

Dnr 43-2011:2127

Författning:

1 kap. 10 §, 4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans ordningsregler uppfyller inte författningarnas krav.

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Motivering:

Ordningsregler

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet och de ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Intervjuade elever uppger att de inte varit med och tagit fram ordningsreglerna utan att man på "mentorstid" fått ordningsreglerna upplästa för sig och sedan fått underteckna att man förstått reglerna. Detta bekräftas även i intervju med skolans rektor samt att reglerna tagits fram av personal och föräldrarepresentanter. Eftersom ordningsreglerna inte tagits fram under medverkan av eleverna uppfyller de inte författningarnas krav.

Plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Inom ramen för det målinriktade arbetet ska huvudmannen bl. a. se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

Skolinspektionen har tagit del av Gällö skolas likabehandlingsplan med lokal arbetsplan mot kränkande behandling för årskurserna 6-9 respektive särskolan. Planerna är allmänt skrivna och innehåller bl.a. ett avsnitt om förebyggande insatser. Åtgärderna är dock av generell karaktär. Planerna hänvisar dessutom till upphävd lagstiftning på området. Enligt rektor genomför skolan varje termin en enkätundersökning av elevernas trivsel i skolan. Av planerna framgår dock inte resultatet av en sådan kartläggning och inte heller vilka åtgärder som behövs utifrån skolans aktuella behov för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Skolan genomför vissa förebyggande åtgärder, men för att kunna bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling krävs att arbetet utgår från de aktuella förhållandena på skolan samt att planerade åtgärderna följs upp och utvärderas årligen.

Författning:

5 kap. 5 §, 6 kap. 8 § skollagen.

2012-01-17

10 (17)

Dnr 43-2011:2127

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

Av skollagen framgår att det ska anmälas till rektor i de fall då det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Anmälningssplikten inträder då sådana uppgifter framkommer inom ramen för undervisningen, genom resultatet på ett nationellt prov eller på annat sätt. Rektorn har ansvar för att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och samråd ska ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev behöver särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd och ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet ska beslutas av rektor. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektor istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Gällö skolas rutiner för arbetet med särskilt stöd uppfyller inte skollagens krav. Enligt rektor anmäler ämnesläraren till elevens mentor i de fall då eleven riskerar att inte nå kunskapskraven i ett ämne. Specialpedagogen kontaktas och tillsammans med lärare, elev och föräldrar görs en utredning. Läraren och specialpedagogen utarbetar åtgärdsprogram som lämnas till rektor för underskrift. Mot bakgrund av ovanstående måste skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd förändras så att de uppfyller skollagens krav.

Ett åtgärdsprogram för en elev i behov av särskilt stöd ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte skollagens krav i detta avseende. Resultatet av en utredning, dvs. elevens behov, framgår inte. Åtgärderna är oprecisa och svåra att utvärdera. Dessutom är eleven ansvarig för flertalet av åtgärderna. Det framgår inte heller på ett tydligt sätt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen vill framhålla att det är viktigt att åtgärderna följs upp och utvärderas för att avgöra om eleven får sitt behov tillgodosett och om stödet är ändamålsenligt. I sammanhanget är det också viktigt att framhålla att det är skolan som ansvarar för att eleven får det särskilda stöd som utredningen visar att eleven behöver. Detta ansvar kan inte åläggas den enskilda eleven.

Författning:

3 kap. 8-9 §§ skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Rektorn ser inte till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

De allmänna studieomdömen som eleverna ges tillsammans med intyg om den utbildning de gått som eleverna får efter avslutad grundskola uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:

Rektorns ansvar för betygssättningen

En jämförelse av statistiken över elevernas resultat på nationella ämnesprov och betyg i årskurs 9 visar att en mycket stor andel av eleverna ges högre betyg i förhållande till resultaten på nationella prov i ämnet matematik. Det senaste läsåret motsvarades denna andel av hela 46,9 procent av samtliga elever. Läsåret innan var situationen likartad då denna andel var närmare 40 procent. Intervjuade elever upplever också att det betyg man ges är beroende av lärare och ämne. Detta indikerar på att bedömning och betygssättning inte sker i enlighet med författningarnas krav.

Det är rektorn som ansvarar för att betyg sätt i enlighet med gällande regler. I detta ansvar åligger det rektorn att se till att betygssättningen är likvärdig och rättvis. Av skolförordningen framgår att nationella ämnesprov ska användas för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till kunskapskraven och även som stöd för betygssättning i årskurs 9. I intervju med rektorn framkommer att han förlitar sig på lärarnas bedömning när det gäller betygssättningen och att han inte kan avgöra varför resultat på nationella prov och betygssättning inte överensstämmer. Rektorn förutsätter vidare att lärarna använder resultaten av nationella prov som stöd för betygssättningen. Lärarna får enligt rektorn tid för att tillsammans bedöma nationella prov och menar att detta bör ge dem förutsättningar för en rättvisare bedömning. Rektorn uppger vidare att man på skolan inte gjort någon analys av skillnaden i betygssättningen och resultaten på nationella prov i matematik, även om en diskussion kring ämnets resultat initierats denna termin. Det är rektorn som har det övergripande ansvaret för skolans pedagogiska verksamhet. Detta ansvar innebär också att bedömning och betygssättning sker i enlighet med gällande bestämmelser. Rektorn kan därför inte helt överlämna betygssättningen till skolans lärare, utan att själv delta i processen. Av förarbetena till skollagen (proposition 2009/10:165 s. 299) framgår att detta ansvar dels innebär att rektorn måste se till att skolans lärare är väl förtrodda med det regelverk som gäller, dels i övrigt får det stöd de behöver för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. I rektorns ansvar ingår också att särskilt beakta utbildade, mindre erfarna och nyanställda lärares behov av stöd i denna process. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att rektorn inte tar ansvar för att bedömning och betygssättning är rättvis och likvärdig på skolan.

2012-01-17

12 (17)

Dnr 43-2011:2127

Skriftlig bedömning i grundskolan

I de fall ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne ska enligt skollagen en skriftlig bedömning av elevens kunskapsutveckling i ämnet ges. Av bedömningen får också de stödåtgärder som vidtagits framgå. Enligt grundskoleförordningen som fortfarande gäller för elever i årskurs 9 ska en bedömning av elevernas kunskaper i ämnet göras. De skriftliga bedömningar Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte författningarnas krav. De skriftliga bedömningarna är mycket summariskt skrivna och det har inte gjorts någon bedömning av varken elevens kunskapsutveckling eller kunskaper i ämnet. Exempelvis framgår endast att "eleven inte uppnått målen". I de fall då vidtagna stödåtgärder angetts är dessa mycket allmänt beskrivna och anger inte någon egentlig stödåtgärd. Dessutom är bedömningarna upprättade för höstterminen i årskurs 9. De skriftliga bedömningarna ska ges i de fall ett betyg inte ska sättas i ett ämne om en elev inte når upp till de mål som enligt kursplanen ska ha uppnåtts i slutet av det nionde året eller enligt den nya skollagen i de fall ett icke godkänt betyg sätts i ett avslutat ämne. En elev ska alltså inte ges en skriftlig bedömning i ett ämne som inte avslutats, dvs. före utgången av årskurs 9. Skolinspektionen vill i detta sammanhang uppmärksamma skolan på att i de fall en elev inte riskerar att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utredas. Visar utredningen att eleven behöver särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd och åtgärdsprogram ska upprättas för eleven.

Studieomdöme i grundsärskolan

Eleverna i grundsärskolan ska efter avslutad skolgång få intyg om den utbildning de gått igenom och intyget kan kompletteras med ett studieomdöme i de fall eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Studieomdömet ska avse elevens möjligheter att bedriva studier. De studieomdömen som skolan lämnat in avser dock inte någon egentlig beskrivning av elevens möjligheter att bedriva studier utan är mycket allmänt hållna. Skolinspektionen bedömer att studieomdömena inte uppfyller författningarnas krav.

Författning:

3 kap. 13-14 §§, 2 kap. 34 §, 10 kap. 22 §, 11 kap. 17 § skollagen, 9 kap. 20 § skolförordningen, 7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar som pedagogisk ledare och chef och verkar inte för att utbildningen utvecklas.

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:*Pedagogiskt ledarskap*

Enligt 2 kap 9 § skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas, samordnas och utvecklas av rektorn. Tillsynen visar dock att skolan saknar ett tydligt pedagogiskt ledarskap. I intervjuer med skolans lärare framkommer att lärarna upplever att rektorn saknas i verksamheten. Vissa lärare uppger att det saknas återkoppling från rektorn kring lärarnas arbete. Lärarna uppger att de själva skapat de fora som behövs för att utveckla pedagogiska tankar och att man saknar formella möten. Vidare framkommer att rektorn inte begär in några resultatsammanställningar över elevernas resultat från lärarna eller att skolan genomfört någon utvärdering av undervisningen. I intervju med rektorn framkommer att rektorn saknar kunskap om elevernas resultat i samtliga ämnen samt kunskap om behovet av särskilt stöd bland eleverna. Rektorn kan inte heller närmare redogöra för hur han som pedagogisk ledare på skolan ser till att skolans personal arbetar mot de nationella målen. Såsom tidigare nämnts finns också andra exempel på att rektorn inte tar ansvar för det pedagogiska arbetet på skolan, exempelvis avseende likvärdig och rättvis bedömning och betygsättning. Rektorns ansvarsområden är bl.a. grundskolans årskurs 6-9 samt grundsärskolan. Tillsynen visar dock att utvecklingsledaren för särskolan är den som i praktiken leder det pedagogiska arbetet för särskolan. Mot denna bakgrund kan rektorn enligt Skolinspektionens bedömning inte anses leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolan.

Systematiskt kvalitetsarbete

Som tidigare nämnts begärs inga resultatsammanställningar in av skolans rektor från lärarna. Intervjuade lärare uppger också att det saknas en utvärdering av samtliga ämnen och upplever detta som ett utvecklingsområde. Rektorn kan inte heller redogöra för hur skolans kvalitetsarbete ska genomföras. Skolans kvalitetsredovisning för årskurserna 6-9 fokuserar i huvudsak på ämnena svenska, matematik och engelska och anger inte elevernas måluppfyllelse i övriga ämnen. Dessutom framgår endast andelen elever som når målen i nämnda tre ämnen i årskurserna 8-9. För årskurs 9 framgår även resultaten på nationella prov och betygsstatistik. I kvalitetsredovisningen presenteras också ett fåtal förslag på åtgärder till kommande år. Någon egentlig analys av orsakerna till skolans resultat och vidtagna åtgärder har dock inte gjorts. Det saknas också en analys av resultatet av skolans värdegrundsbete. Den kvalitetsredovisning för grundsärskolan som Skolinspektionen tagit del ger en mycket allmän beskrivning av verksamheten. Vad gäller elevernas kunskapsresultat framgår endast att samtliga elever fått betyg i alla ämnen. Det saknas dock en närmare redogörelse för elevernas resultat som kan utgöra en utgångspunkt för analys av verksamheten. Även för grundsärskolan

2012-01-17

14 (17)

Dnr 43-2011:2127

saknas en egentlig analys av orsakerna till skolans resultat, vidtagna åtgärder och resultat av värdegrundsarbetet.

Av inlämnad kvalitetsredovisning framgår dessutom att det på skolnivå saknas en utvärdering och uppföljning av skolans arbete med särskilt stöd. Detta bekräftas även i intervju med skolans rektor. För att kunna utveckla utbildningen och förbättra elevernas kunskapsresultat är det dock viktigt att även en uppföljning och utvärdering av skolans arbete med särskilt stöd ingår i skolans kvalitetsarbete.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att kvalitetsarbetet måste förbättras genom att det bl.a. omfattar kunskapsresultaten i samtliga ämnen, skolans värdegrundsresultat samt resultatet av skolans arbete med särskilt stöd. Mot bakgrund av vad som tidigare nämnts om de stora skillnaderna mellan betyg och resultat på nationella prov i ämnet matematik vill Skolinspektionen även framhålla att det är viktigt att skolan utvärderar huruvida de nationella proven används som stöd för betygsättningen i tillräcklig omfattning samt huruvida betygsättningen är likvärdig på skolan.

Författning:

2 kap. 9 § skollagen, 4 kap. 4-5 §§ skollagen, Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar.

Bedömningsområde: Handläggningsrutiner

Bedömning:

Skolan har inte fungerande handläggningsrutiner.

Motivering:

Enligt uppgift från rektorn kan en ny vikarie kallas in med kort varsel och i de fall utdrag ur belastningsregistret saknas ges endast information om att detta ska lämnas in, men personen kan påbörja sin anställning. Detta görs i de fall då ingen av skolans vanliga vikarier med utdrag kan vikariera. Detta är inte förenligt med gällande bestämmelser. Alla som anställs vid skolan måste innan påbörjad anställning lämna in utdrag ur belastningsregistret, även vikarier som kallas in med kort varsel.

Författning:

2 kap. 31-33 §§ skollagen

2012-01-17

15 (17)

Dnr 43-2011:2127

Bakgrund

Beskrivning av Gällö skola 6-9 samt särskolan

Gällö skola 6-9 är belägen i orten Gällö och ingår i Gällö skolområde. Skolan leds av en rektor som även är rektor för särskolan som är integrerad i skolenheten. Skolan har 128 elever i årskurserna 6-9 och sex elever i grundsärskolan, varav en elev i träningsskolan och en integrerad elev i grundskolan. Personalen vid skolan är indelad sex arbetslag. Eleverna är indelade i åldershomogena klasser. I närliggande byggnad finns en skolenhet för förskoleklass och årskurserna 1-5 som leds av en annan rektor.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Eva Ahlman, Sara Lyrenäs och Mårten Olsson.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Mia Tjäder
Utredare/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).